

УДК 342.924

КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В СЕРЕДНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Дмитро ЗАДАЛЯ,

аспірант

Інституту права імені Володимира Сташиса
Класичного приватного університету

SUMMARY

The article considers competence of public authorities in sphere of protection of public order in secondary schools of Ukraine. The questions that relate to powers of public authorities to ensure implementation of state policy in sphere of education. The prospects and development priorities in education, through implementation of state supervision (control) of activities of educational institutions, regardless of their subordination and forms of ownership. Based on analysis of current legislation is marked way to increase efficiency of public authorities in this area of work.

Key words: state supervision, school, juvenile offenders, public authorities, prevention of crime, social and legal protection of children.

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто компетенцію органів державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку в середніх навчальних закладах України. Висвітлено питання, яке стосується повноважень органів державної влади щодо забезпечення реалізації державної політики в галузі освіти. Визначено перспективи та пріоритетні напрями розвитку в галузі освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування та форм власності. На основі аналізу чинного законодавства окреслено шлях підвищення ефективності діяльності органів державної влади за цим напрямом роботи.

Ключові слова: державний нагляд, навчальний заклад, неповнолітній правопорушник, органи державної влади, профілактика правопорушень, соціально-правовий захист дітей.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть в Україні відбулося значне загострення соціально-економічних проблем, що, безумовно, негативно впливає на формування поведінки дітей. До них можна віднести: значне соціальне розшарування населення за рівнем матеріального забезпечення; порушення принципів справедливості в оплаті праці, споживання, розподілу матеріальних благ; істотні відмінності в характері та змісті навчання, виховання окремих груп дітей і підлітків, які залежать від сьогоденного статусу та матеріального становища батьків; процеси, пов'язані зі зменшенням позитивної соціальної ролі сім'ї, що супроводжується істотними змінами в традиційному ставленні до виховання неповнолітніх.

Актуальність теми. На сьогодні вся система державного управління поділена на певні управлінські галузі (галузі державного управління), найбільша кількість органів виконавчої влади в центрі і на місцях мають галузеву компетенцію (наприклад, міністерства, галузеві управління і відділи місцевих державних адміністрацій). Пояснюється це тим, що структура державного управління наближена до реально існуючої структури матеріального і нематеріального (наприклад, соціально-культурного, освітньо-наукового) виробництва, яка є галузеву [12, с. 33]. Відбувається подальше взаємопроникнення та взаємонаповнюваність різних підгалузей права. Так, ми можемо констатувати викристалізацію цілих підгалузей права, які регулюють відносини у сфері охорони здоров'я: медичне, санітарно-епідеміологічне, стоматологічне, фармацевтичне право; в освітньо-науковій сфері: наукове, освітнє, виховне, культурне право; у сфері спорту та дозвілля: спортивне, туристичне, готельне право; у муніципальній сфері: будівниче, житлово-комунальне,

архітектурне право; у дорожньо-транспортній сфері: дорожньо-транспортне, залізничне, повітряне, автомобільне право. Також у сфері громадського порядку і громадської безпеки існує поліцейське, прикордонне, надзвичайне право [13, с. 100].

Але чинне адміністративне законодавство, на жаль, відстає від практики формування та діяльності державно-управлінських систем. На наш погляд, необхідно розробити, у першу чергу, основні напрями, характер і форми правового впливу на державно-управлінську сферу, доцільно виявити своєрідність процедури і методів правового регулювання державно-управлінських відносин, прийняти нові правові акти щодо захисту громадського порядку, попередження чинних проявів у сфері освіти, охорони здоров'я, чинного впливу на свідомість і поведінку людей.

Метою статті є визначення компетенції органів державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку в середніх навчальних закладах України в частині створення безпечних умов для навчання і праці учасників навчально-виховного процесу, запобігання дитячій бездоглядності та вчиненню правопорушень серед неповнолітніх у контексті безпечної школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для надання однозначної відповіді щодо компетенції органів державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку в закладах освіти треба зазначити, що відповідно до ч. 1 ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову [7]. Вищим органом виконавчої влади в Україні є Кабінет Міністрів України, який згідно з Конституцією України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої

влади [1]. Виконавча влада – це одна з гілок державної влади, основним призначенням якої є організація виконання законів та інших нормативно-правових актів, реалізація внутрішньої та зовнішньої політики держави, охорона прав і свобод людини та громадянина, що здійснюється через побудовану на принципі вертикальної підпорядкованості систему спеціально створених і наділених відповідною компетенцією органів. Отже, виконавча влада є одним із центрів політичної влади; вона є підзаконною, тобто спрямованою на виконання законів та інших актів законодавства, визначених конституцією держави; універсальною за обсягом повноважень з точки зору предметів відання; побудована на принципі вертикальної підпорядкованості; характеризується безперервністю діяльності.

До переліку центральних органів виконавчої влади України належать міністерства, державні служби, державні агентства, державні інспекції, інші центральні органи виконавчої влади. Так, відповідно до Указу Президента України «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 08.02.2013 р. № 96/2013 р. [16] утворено Міністерство освіти і науки України та Міністерство молоді та спорту України, реорганізувавши Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України та Державну службу молоді та спорту України.

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) – центральний орган виконавчої влади України. МОН є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності. МОН України узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства та в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентів України та Кабінету Міністрів України. Основними завданнями МОН України є: участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері освіти, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності; створення умов для здобуття громадянами повної загальної середньої освіти; забезпечення розвитку освітнього, наукового та науково-технічного потенціалу України; визначення перспектив і пріоритетних напрямів розвитку у сфері освіти, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності; сприяння функціонуванню національної системи науково-технічної інформації; забезпечення інтеграції вітчизняної освіти і науки у світову систему із збереженням та захистом національних інтересів [17].

Як ми бачимо, одними з основних завдань МОН України є: участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері освіти, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності; створення умов для здобуття громадянами повної загальної середньої освіти. МОН України відповідно до покладених на нього завдань бере участь у: розробленні проектів Державної програми економічного та соціального розвитку України, Державного бюджету України, Програми діяльності Кабінету Міністрів України; розробляє державні стандарти освіти, здійснює контроль за їх додержанням; визначає мінімальні нормативи матеріально-технічного фінансового забезпечення навчальних закладів [14].

Наступним органом державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку в навчальних закладах освіти є Державна інспекція навчальних закладів України (далі – ДІНЗ України або Державна інспекція) – центральний орган виконавчої влади, який утворений 6 квітня 2011 р. Діяльність ДІНЗ України спрямовується

і координується Кабінетом Міністрів України через міністра освіти і науки України. Основними завданнями Державної інспекції є: реалізація державної політики у сфері освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування і форм власності, внесення на розгляд міністра пропозицій щодо формування державної політики у зазначеній сфері [18].

ДІНЗ України відповідно до покладених на неї завдань здійснює контроль за виконанням навчальними закладами положень Конституції, законів України та інших нормативно-правових актів з питань освіти; вивчає роботу органів управління освітою щодо реалізації ними державної політики у сфері освіти, ефективності управління навчальними закладами; проводить комплексні перевірки дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних і професійно-технічних та вищих навчальних закладів, контролює проведення атестаційної експертизи та координує роботу, пов'язану з програмно-методичним забезпеченням атестації цих навчальних закладів; здійснює планові заходи державного нагляду (контролю) в системі загальноосвітньої, професійно-технічної та вищої освіти з періодичністю, залежно від ступеня ризику від провадження господарської діяльності з надання освітніх послуг тощо.

Наступною ланкою діяльності у сфері освіти є департамент освіти і науки при обласній державній адміністрації. Департамент освіти і науки при обласних державних адміністраціях створюються на підставі розпоряджень голів обласних державних адміністрацій і є структурним підрозділом обласної державної адміністрації, підзвітним та підконтрольним її голові та Міністерству освіти і науки України, а з питань здійснення контролю за діяльністю підпорядкованих навчальних закладів – Державній інспекції навчальних закладів. Таким чином, ми бачимо, що до компетенції органів державної влади у сфері освіти не входить забезпечення охорони громадського порядку в навчальних закладах. Проведений аналіз нормативно-правової бази діяльності виконавчої влади у сфері освіти надав можливість з'ясувати, що на сьогодні не існує жодного документа або посилання на норму права, яка б встановлювала компетентний нагляд за дітьми шкільного віку в контексті безпечної школи.

Відповідно до Положення про Міністерство соціальної політики України [19], затвердженого Указом Президента України від 6 квітня 2011 р. № 389/2011, основними завданнями Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики України), є: формування та реалізація державної політики стосовно визначення державних соціальних гарантій щодо прав громадян на працю, оплату праці, а також щодо нормування та стимулювання праці, професійної кваліфікації робіт і професій, умов праці; участь у розробці та реалізації державної політики щодо запобігання насильству в сім'ї, проведення роботи із соціально-правового захисту дітей, запобігання бездоглядності та правопорушенням серед них, із соціально-психологічної реабілітації найбільш вразливих категорій дітей, контролю та координації діяльності служб у справах дітей; координації діяльності відповідних підрозділів органів внутрішніх справ, органів опіки і піклування у питаннях запобігання насильству в сім'ї.

Щодо компетенції органів державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку в середніх закладах освіти треба зазначити, що відповідно до ст. 1 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 р. № 20/95 здійснення соціального захисту дітей і профілактики серед них правопорушень покладається в межах визначеної

компетенції на: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері сім'ї та дітей, відповідні структурні підрозділи обласних, міських, районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських і районних у містах рад; уповноважені підрозділи органів внутрішніх справ; приймальники-розподільники для дітей органів внутрішніх справ; школи соціальної реабілітації та професійні училища соціальної реабілітації органів освіти; центри медико-соціальної реабілітації дітей закладів охорони здоров'я; спеціальні виховні установи Державної кримінально-виконавчої служби України; притулки для дітей; центри соціально-психологічної реабілітації дітей; соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка) [3]. Основними завданнями центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей: є проведення роботи серед дітей з метою запобігання правопорушенням; порушення перед органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питання про притягнення до відповідальності згідно із законом фізичних та юридичних осіб, які допустили порушення прав, свобод і законних інтересів дітей тощо.

Уповноважені підрозділи органів внутрішніх справ зобов'язані проводити роботу щодо запобігання правопорушень дітьми; виявляти, припиняти та розкривати кримінальні правопорушення, вчинені дітьми, вживати з цією метою оперативно-розшукові і профілактичні заходи, передбачені чинним законодавством; розглядати у межах своєї компетенції заяви і повідомлення про правопорушення, вчинені дітьми; виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню правопорушень дітьми, вживати в межах своєї компетенції заходи щодо їх усунення; брати участь у правовому вихованні дітей тощо.

Структура Управління кримінальної міліції у справах дітей МВС України має чітку організацію та складається з трьох відділів: 1) відділу організаційно-аналітичної роботи та нормативного забезпечення; 2) відділу протидії дитячій злочинності та розшуку дітей; 3) відділу профілактики правопорушень серед дітей. У складі кримінальної міліції у справах дітей діють приймальники-розподільники для дітей. Діяльність приймальників-розподільників для дітей затверджена наказом МВС України «Про затвердження Положення про приймальники-розподільники для неповнолітніх органів внутрішніх справ» від 13.07.1996 р. № 384 [9], а також спільним наказом МВС України та Адміністрації Державної прикордонної служби України «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України і Адміністрацією Державної прикордонної служби України з питань приймання-передавання та повернення дітей у країну постійного проживання» від 25.11.2003 р. № 1426/267 [10].

Відповідно до Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей основними її завданнями є: організація та здійснення заходів профілактики з дітьми в навчальних закладах, за місцем проживання з метою запобігання вчиненню ними адміністративних і кримінальних правопорушень; організація та здійснення заходів індивідуальної профілактики з дітьми, що вчинили адміністративні та кримінальні правопорушення, були засуджені до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, звільненими зі спеціальних виховних установ; вживання заходів щодо недопущення рецидивної злочинності серед дітей; установлення місцезнаходження дітей у разі їх безвісного зникнення; розкриття кримінальних правопорушень, учинених дітьми; виявлення та припинення фактів жорстокого поводження з дітьми, учинення стосовно них насильства, у тому числі батьками, законними представниками; організація надання правової та психологічної

допомоги дітям, які є потерпілими в кримінальному провадженні чи стали свідками кримінального правопорушення [5].

Так, за даними аналітичної довідки від 30.04.2012 р., підготовленої за результатами опитування дітей віком 10–17 років у рамках проекту «Права дітей в Україні: реалії та виклики після 20 років незалежності» на виконання Указу Президента України «Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні» від 16.12.2011 р. № 1163 Українським інститутом соціальних досліджень імені О. Яременка за технічної підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), 48% опитаних дітей у регіонах України знають про порушення права дітей на освіту. Діти зазначають, що в їх житті траплялися випадки, коли до них ставилися образливо, знущалися або били за останні 12 місяців (8%); потерпали від образливого ставлення однокласників, одногрупників (6%); терпіли таке ставлення від інших учнів/студентів навчального закладу та від учителів, викладачів (5%); близько 2% дітей потрапляли в ситуації, коли над ними знущалися їх однокласники, одногрупники (2%), інші учні (1,5%) чи вчителі (1%); відзначили випадки, коли насильство мало фізичний прояв із боку однокласників, одногрупників (1,5%), інших учнів чи вчителів (по 1%) [11].

Установлено, що кримінальною міліцією у справах дітей як головного органу системи профілактики робота з неповнолітніми, які вчинили злочини або схильні до їх вчинення, належно не здійснюється. Профілактичні заходи, які нею вживаються, є безсистемними, мають формальний характер та позитивних результатів не досягають. Збільшилася кількість злочинів, скоєних у громадських місцях (71 481, або на 23%, питома вага – 14%). Переважно (56%) такі злочини вчинювалися на вулицях, майданах, у парках і скверах [6].

На наш погляд, це стало можливим через невиконання органами та закладами освіти вимог Закону України «Про освіту» [4] щодо проведення з учнями виховної роботи. Не забезпечено ефективної взаємодії з органами внутрішніх справ, службами у справах дітей щодо запобігання негативним явищам в учнівському середовищі.

Такому становищу сприяє зволікання Міністерством освіти і науки України з розробленням порядку ведення внутрішнього шкільного обліку учнів, схильних до вчинення правопорушень.

На думку О.М. Джужи, ефективність профілактичної діяльності злочинності серед неповнолітніх та молоді залежить від професійної готовності працівників міліції до її здійснення; наявності чіткого алгоритму дій при використанні спеціального інструментарію для виявлення дисфункціональних сімей, у яких підостають неповнолітні, схильні до девіантної, делінквентної та ад'єктивної поведінки; встановлення особливостей соціальної ситуації їх розвитку, підлітково-молодіжної субкультури, індивідуально-психологічних рис неповнолітніх правопорушників [2].

Заданими Міністерства внутрішніх справ у 2011 р. рівень правопорушень серед неповнолітніх зріс на 2,9%. У цілому в Україні кількість неповнолітніх, які скоїли протиправні дії, зменшилася на 2,1%, проте впродовж 2011 р. зростання цього показника відбулося в Івано-Франківській (на 3,3%), Київській (на 12,7%), Львівській (на 6,1%), Полтавській (на 25,4%), Рівненській (на 16,1%), Тернопільській (на 4,1%), Херсонській (на 14,4%), Хмельницькій (на 8,6%), Чернігівській (на 42,7%), Чернівецькій (на 15,7%) областях і м. Києві (на 2,6%). У 2011 р. на 54,5% зросла кількість підлітків, які стали правопорушниками повторно; на 4% збільшилася кількість учнів, які вчинили протиправні дії у складі груп. На 17,1% зросла кількість правопорушень,

скоєних неповнолітніми або за їх участю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів [21].

На думку О.Г. Поволоцької, до важливої групи суб'єктів, що не лише беруть найактивнішу участь у профілактиці правопорушень серед дітей, але й безпосередньо здійснюють профілактичну діяльність, що є однією із функцій їхньої роботи, є органи, які перебувають у підпорядкуванні МВС України. В органах внутрішніх справ профілактичну функцію здійснюють усі структурні підрозділи і служби в межах своїх повноважень, використовуючи при цьому властиві тільки їм форми та методи діяльності. У структурі органів внутрішніх справ виділено дві основні групи суб'єктів здійснення профілактики правопорушень серед неповнолітніх. До першої групи належать ті служби та підрозділи, які здійснюють профілактичну роботу серед неповнолітніх поряд із виконанням більш широких службових обов'язків (кримінальна міліція, міліція громадської безпеки). Друга група – служби та підрозділи, які безпосередньо здійснюють профілактичну роботу серед неповнолітніх (кримінальна міліція у справах дітей, приймальники-розподільники для дітей) [15, с. 7–8].

Важливість участі органів державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку у процесі реагування на правопорушення підкреслює також відомий норвезький кримінолог Н. Крісті. У своїй праці «Щільність суспільства» він сформулював результат своїх досліджень таким чином: правоохоронні органи держави не можуть (і ніколи не могли) контролювати рівень злочинності у суспільстві; єдине, що може бути засобом контролю та впливу на злочинність – це ставлення суспільства (а точніше, конкретних громад) до фактів порушення громадського порядку. Ще раніше він висловлював думку про те, що чинна система правосуддя відібрала право власності на конфлікт у своїх громадян [20]. На думку видатного вченого, дуже важливо, щоб люди мали змогу спільно обговорювати наслідки конфліктної або кримінальної ситуації і приймати рішення про те, як можна виправити ці наслідки. Саме під час такого процесу відбувається формування суспільної моралі та розуміння того, що є суспільно корисною поведінкою [8].

Висновки. Таким чином, проведений аналіз компетенції органів державної влади у сфері забезпечення охорони громадського порядку в середніх закладах освіти України надав нам можливість з'ясувати, що під компетенцією в цій сфері слід розуміти комплекс заходів і засобів адміністративно-правового характеру, виконання яких покладається на органи державної влади, первинною ланкою якої має бути Державна інспекція навчальних закладів України, тому є необхідність включення до третього розділу КУпАП «Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення» Державної інспекції навчальних закладів України, як центрального органу виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування та форм власності.

Одночасно пропонуємо внести доповнення до Положення про Державну інспекцію навчальних закладів України від 8 квітня 2011 р.:

– у п. 4 «спільно із співробітниками служби охорони громадського порядку Міністерства внутрішніх справ України здійснювати заходи щодо організації охорони громадського порядку в закладах освіти МОН України та формувати особливий правовий режим, ядром якого має бути запровадження інституту «шкільних приставів»;

– у п. 6 вищезазначеного Положення внести доповнення: «складати протоколи про адміністративні правопору-

шення при інспектуванні навчальних закладів із питань організації навчально-виховної і науково-методичної роботи, використовувати науково-педагогічний потенціал та матеріальні ресурси, розвитку матеріально-технічної бази і соціальної сфери.

Доведено, що хоча правові основи діяльності органів і служб у справах дітей, на які покладено функцію здійснення соціального захисту і профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку, визначено Законом України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.2010 р., ситуація з правопорушеннями неповнолітніх майже не змінилася, чинна система не дає позитивних результатів. Однією з проблем системи профілактики правопорушень серед дітей є відсутність налагодженої міжвідомчої взаємодії, що підтверджується статистичними даними, наведеними у дослідженні.

Список використаної літератури:

1. Виконавча влада в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title>.
2. Джужа О.М. Роль органів внутрішніх справ у профілактиці злочинів, що вчиняються неповнолітніми. – [Електронний ресурс] / О.М. Джужа. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy>.
3. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 р. № 20/95. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Закон України «Про освіту» від 04.06.1991 р. № 1144-XII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 34. – Ст. 451.
5. Інструкція з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей : затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2012 р. №1176. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.
6. Інформація про стан законності в державі та результати роботи органів прокуратури у 2010 р. : розглянуто 24.12.2010 р. на розширеному засіданні колегії Генеральної прокуратури України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.gp.gov.ua/ua/vlada.html.
7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
8. Коваль Р.Г. Програми відновного правосуддя як інструмент роботи фахівця служби пробачії / Р.Г. Коваль // Відновне правосуддя в Україні. – 2005. – № 2 (3). – 135 с.
9. Наказ МВС України «Про затвердження Положення про приймальники-розподільники для неповнолітніх органів внутрішніх справ» від 13.07.1996 р. №384. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.
10. Наказ МВС України та Адміністрації Державної прикордонної служби України «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України і Адміністрацією Державної прикордонної служби України з питань приймання–передавання та повернення дітей у країні постійного проживання» від 25.11.2003 р. № 1426/267. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.
11. Незалежний громадський звіт щодо захисту прав дитини в Україні в 2010–2013 р.р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.commongoal.org.ua.
12. Ортинський В.Л. Управління в органах виконавчої влади України : навчальний посібник / В.Л. Ортинський, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 296 с.
13. Петков С.В. Кодифікація адміністративного законодавства як основа реформування публічної влади в Україні /

С.В. Петков // *Держава та регіони*. – 2010. – № 2. – С. 100–103.

14. Положення про Міністерство освіти і науки України: затверджене Указом Президента України від 7 червня 2000 р. № 773/2000. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.president.gov.ua/documents/15486.html>.

15. Поволоцька С.Г. Діяльність органів внутрішніх справ по профілактиці правопорушень серед неповнолітніх (адміністративно-управлінське дослідження: автореферат дис. на здобуття наукового ступеня к. ю. н. : спец. 12.00.07. / С.Г. Поволоцька – Х., 2005. – 20 с.

16. Указ Президента України «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 08.02.2013 р. № 96/2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/96/2013>.

17. Указ Президента України «Про Міністерство освіти і науки України» від 07.06.2000 р. № 773/2000. – [Електрон-

ний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.president.gov.ua/documents/15486.html>.

18. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Державну інспекцію навчальних закладів України» від 08.04.2011 р. № 438/2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/438/2011>.

19. Указ Президента України «Про Положення про Міністерство соціальної політики України» від 06.04.2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13360.html>.

20. Christie N. Conflicts as property, *British Journal of Criminology*, 1977. – С. 1–15.

21. Щодо посилення профілактичної роботи у навчальних закладах та організації змістовного дозвілля дітей та учнівської молоді. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zentrpp.at.ua/.../shhodo_posilennja_profilaktich.

